

Súd: Okresný súd Vranov nad Topľou
Spisová značka: 10Csp/47/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8819200744
Dátum vydania rozhodnutia: 13. 10. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Martin Kopina
ECLI: ECLI:SK:OSVT:2020:8819200744.3

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Vranov nad Topľou sudcom JUDr. Martinom Kopinom v právnej veci žalobcu: K. I., V., XX.XX.XXXX, P. E. XXX/XX, XXX XX L. V. B., proti žalovanému: Silverside, a.s., Plynárenská 7/B, 821 09 Bratislava, IČO: 50 052 560, právne zastúpenému: Mgr. Hana Kulíšková, advokátka, Klariská 7, Bratislava, IČO: 42 267 285, o určenie neplatnosti dohody o zrážkach zo mzdy a neplatnosti úverovej zmluvy a o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia, takto

rozhodol:

I. Súd určuje, že Dohoda o zrážkach zo mzdy k úverovej zmluve č. XXXXXXXXXX zo dňa 19.5.2017, uzavretá medzi žalobcom a žalovaným, je neplatná.

II. V prevyšujúcej časti súd žalobu zamietá.

III. Súd zrušuje uznesenie Okresného súdu Vranov nad Topľou, sp.zn. XXCsp/XX/XXXX-XX zo dňa 10.4.2019, ktorým bolo nariadené neodkladné opatrenie.

IV. Žiadna zo strán nemá nárok na náhradu trov konania.

odôvodnenie:

1. Návrhom doručeným súdu žalobca navrhol, aby súd vydal tento rozsudok: „I. Súd určuje, že Dohoda o zrážkach zo mzdy k úverovej zmluve č. XXXXXXXXXX zo dňa 19.05.2017 uzavretá medzi žalobcom a žalovaným je neplatná. II. Súd určuje, že zmluva o úvere č. XXXXXXXXXX zo dňa 19.05.2017 uzavretá medzi žalobcom a žalovaným pre množstvo neprijateľných podmienok je neplatná.“

2. Žalobu odôvodnil tým, že so žalovaným uzavrel úverový právny úkon, ktorý sa stal právnym rámcom na poskytnutie finančných prostriedkov. Išlo o formulárovú typovú predtlačенú spotrebiteľskú zmluvu, úverovú zmluvu č. XXXXXXXXXX zo dňa 19.5.2017. Súčasťou typovej formulárovej zmluvy, ktorej znenie bolo vopred pripravené zo strany veriteľa bola aj Dohoda o zrážkach zo mzdy. Na základe nej žalovaný požiadal jeho zamestnávateľa o vykonávanie zrážok zo mzdy, a to aj napriek tomu, že neexistuje žiadne súdne rozhodnutie, ktoré by mu uložilo povinnosť plniť. Vykonávajú sa mu zrážky zo mzdy bez ohľadu na existenciu sporu. Veriteľ si sám výšku dlhu jednostranne diktuje bez akéhokoľvek odsúhlasenia súdom. Dohodu o zrážkach zo mzdy považuje za neplatný právny úkon aj pre rozpor s § 37 ods. 1 OZ. Zamestnávateľom žalobcu je Ministerstvo obrany SR. Listom z 31.7.2017 žalovaný požiadal jeho zamestnávateľa o vykonávanie zrážok zo mzdy. Inštitút Dohody o zrážkach zo mzdy považuje za rozporný s právom Európskej únie a pre rozpor s medzinárodnou zmluvou je preto aj v predmetnej veci neplatný (§ 39 Občianskeho zákonníka). Dlužník nedokáže zrážky vykonávané jeho zamestnávateľom zastaviť, a to aj napriek neexistencii súdneho rozhodnutia, ktoré by judikovalo sporný právny vzťah. Moc nad majetkom dlžníka je koncentrovaná v rukách veriteľa, ktorý na stanovenie výšky pohľadávky a jej prislúšenstva na účely mimosúdneho postihnutia jeho majetku nepotrebuje

súdne rozhodnutie. Uzavretá zmluva poskytuje veriteľovi priamo právny priestor na postihnutie majetku spotrebiteľa - žalobcu, a to vrátane plnení z neprijateľných zmluvných podmienok, prípadne plnení v rozpore s kogentnými ustanoveniami zákona. Poukazuje na Smernice Rady ES 93/13/EHS o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách, rozsiahlu judikatúru Európskeho súdneho dvora. Žalovaný už vyzval zamestnávateľa žalobcu na vykonávanie zrážok zo mzdy a ten ich vykonáva. Aj samotnú zmluvu o úvere žalobca považuje za problematickú pre neprijateľné podmienky a ustanovenia, ktoré sú v rozpore s §54 ods. 1 a inými ustanoveniami zákona (okrem Dohody o zrážkach zo mzdy, zmluvnej pokuty a pod.). Za neprijateľnú zmluvnú podmienku žalobca považuje čl. IX. bod 1., a to dohodu o zmluvnej pokute vo výške 12% ročnej z dlžnej sumy pri omeškanej splátke; čl. IX. bod 4. - právo veriteľa požadovať zaplatenie zmluvnej pokuty vo výške 12 % p . a. z dlžnej sumy od prvého dňa omeškania. Uvedené podmienky neboli so žalobcom individuálne dojednané a spôsobujú nerovnováhu v právach a povinnostiach účastníkov, a to v neprospech žalobcu. Sú vymedzené neurčito. Žalobca nemal záujem dojsť si v zmluve o úvere predmetnú zmluvnú pokutu vo výške 12% p.a., ale pokiaľ chcel úver získať, musel prijať podmienky zmluvy tak, ako mu ich žalovaný predložil k podpisu. Pri omeškaní splátok bude táto pokuta, spolu s úrokom z omeškania a úrokom z úveru predstavovať celkom odplatu žalobcu vo výške 35,92% p.a.

3. Spolu so žalobou vo veci samej žalobca navrhol súdu vydať aj neodkladné opatrenie, ktorým uloží žalovanému povinnosť zdržať sa použitia Dohody o zrážkach zo mzdy zo dňa 19.5.2017 a uloží žalovanému povinnosť oznámiť zamestnávateľovi žalobcu - MO SR, aby upustil od vykonávania zrážok zo mzdy na základe Dohody o zrážkach zo mzdy až do právoplatného skončenia konania vo veci samej.

4. Súd návrhu žalobcu na nariadenie neodkladného opatrenia vyhovel a uznesením sp.zn. XXCsp/XX/XXXX-XX zo dňa 10.4.2019 toto neodkladné opatrenie nariadil.

5. Na odvolanie žalovaného Krajský súd v Prešove Uznesením sp.zn. 17Co/98/2019-149 zo dňa 10.10.2019 toto uznesenie o nariadení neodkladného opatrenia potvrdil.

6. Žalovaný sa k žalobe následne vyjadril písomne. Uviedol, že žaloba je šikanózna a účelová a jediným cieľom žalobcu je oddialiť povinnosť plniť splátky úveru. Žalovaný neuznáva nárok uplatnený žalobcom. Navrhuje súdu, aby žalobu zamietol. Úverová Zmluva, ako aj Dohoda o zrážkach zo mzdy, podľa žalovaného, neprijateľné podmienky neobsahujú, ani žiadne ustanovenia, ktoré by spôsobovali neplatnosť týchto právnych úkonov. Dohoda o zrážkach zo mzdy bola uzavretá v súlade s platnými právnymi predpismi a žalovaný má legitímne právo na výkon zrážok zo mzdy. Pred zaslaním žiadosti zamestnávateľovi žalobcu o vykonávanie zrážok zo mzdy bol žalobca v pravidelnom omeškaní so splácaním úveru. Žalobca neosvedčil naliehavý právny záujem na určení neplatnosti právneho úkonu. Žalobca do času podania žaloby nepovažoval ani úverovú zmluvu, ani Dohodu o zrážkach zo mzdy za neplatné a ich neplatnosť nikdy nenamietal. Nepreukázal, žeby došlo k úhradám aspoň základnej istiny úveru. Je pasívny a odmieta plniť aj základnú istinu úveru. Jediné plnenia, ktoré žalovaný dostáva, sú zo strany zamestnávateľa žalobcu na základe uplatnenej Dohody o zrážkach zo mzdy. Príslušenstvo úveru (zmluvný úrok, úroky z omeškania, zmluvná pokuta) sú dohodnuté plne v súlade s príslušnými právnymi predpismi a nespôsobujú značný nepomer v právach a povinnostiach v neprospech žalobcu, ako spotrebiteľa. Žalovaný namieta, že námietky žalobcu nezodpovedajú skutkovému stavu veci, nemajú oporu v právnych predpisoch. Žalovaný všetky tvrdenia žalobcu odmieta a považuje ich právnu argumentáciu za nesprávnu, nemajúcu oporu v právnych predpisoch. Žalovaný má za to, že úverová zmluva, ako aj Dohoda o zrážkach zo mzdy sú platné právne úkony. Zrážky zo mzdy, ktoré sa vykonávajú zo mzdy žalobcu, sú vykonávané v súlade s právnymi predpismi. Ďalej sa žalovaný vo svojom vyjadrení obsiahlo vyjadruje k jednotlivým tvrdeniam žalobcu v zmysle predošlej vety. Navrhuje, aby súd žalobu zamietol, aby zrušil nariadené neodkladné opatrenie a priznal mu trovy konania.

7. Súd vo veci nariadil pojednávanie, na ktorom sa vyjadril žalobca, ktorý uviedol, že je ochotný úver žalovanému splácať, ale nechce, aby mu to bolo sťahované z výplaty. Pracuje ako vojak z povolania a je schopný splácať po cca 150,- € mesačne. K otázke súdu, akým spôsobom žalovaný skúmal bonitu žalobcu pred uzavretím úverovej zmluvy a poskytnutím úveru, žalobca uviedol, že od neho chceli potvrdenie o príjme od zamestnávateľa a jeho výplatné pásky alebo výpis z účtu, presne si to nepamätal. Toto, čo od neho pýtali, všetko im predložil. Oni to potom dali niekde na centrálu na schválenie, či mu úver poskytnú alebo nie. V čase poskytnutia úveru mal čistý mesačný zárobok cca 1.000,- € mesačne. V

čase poskytnutia úveru splácal aj iné pôžičky - hypotekárny úver. Toho času má 3 deti, ale v roku 2017, v čase poskytnutia úveru, mal jedno dieťa, ktoré malo vtedy 3 roky.

8. Právny zástupca žalovaného na pojednávaní k otázke skúmania bonity žalobcu uviedol, že žalovaný pred poskytnutím úveru preveril Centrálny register exekúcií, či žiadateľ o úver nemá exekúcie. Takisto si pýtal výplatné pásky a preveruje aj výpis z registra úverov.

9. Na pojednávaní boli vykonané listinné dôkazy: Zmluva o spotrebiteľskom úvere, Dohoda o zrážkach zo mzdy, potvrdenie pre platiteľa mzdy - formulár, žiadosť o vykonávanie zrážok zo mzdy, uznesenie o nariadení neodkladného opatrenia, sp.zn. XXCsp/XX/XXXX-XX zo dňa 10.4.2019, Zmluva o spotrebiteľskom úvere, Štandardné európske informácie o spotrebiteľskom úvere, informácia o ročnej percentuálnej miere nákladov RPMN, Sadzobník poplatkov pre fyzické osoby, Dohoda o zrážkach zo mzdy, potvrdenie pre platiteľa mzdy, žiadosť o vykonávanie zrážok zo mzdy, s doručenkou, platobná disciplína k Zmluve o spotrebiteľskom úvere, upomienka č. 1 s doručenkou, posledná výzva, tabuľka - najvyššia prípustná výška odplaty za poskytnutie spotrebiteľského úveru, informácia o ročnej percentuálnej miere nákladov (RPMN), aktuálna výška zostatku úveru, rozsudok Okresného súdu Košice II., sp.zn. 41Cpr/22/2018-193 zo dňa 12.9.2018, s pripojenými dokladmi, potvrdenie zamestnávateľa o výške pracovného príjmu žalobcu, uznesenie Krajského súdu v Prešove, sp.zn.17Co/98/2019-149 zo dňa 10.10.2019, ktorým potvrdil uznesenie tunajšieho súdu o vydanom neodkladnom opatrení, vyjadrenie žalovaného - čl. 156-168, ako aj listinný dôkaz predložený dnes krátkou cestou zo strany právneho zástupcu žalovaného - výpis splácania úveru zo strany žalobcu.

10. Z vykonaných dôkazov, po ich zhodnotení všetkých jednotlivo a vo vzájomnej súvislosti súd zistil tento skutkový stav:

11. Žalovaný so žalobcom uzavrel Zmluvu o spotrebiteľskom úvere č. XXXXXXXXXX dňa 19.5.2017. Na základe nej poskytol žalovanému úver v sume 5.000,- €, ktorý mal vrátiť v 60-tich mesačných pravidelných splátkach. Výška splátky 128,84 €. Dátum splatnosti prvej splátky 15.7.2017 a termín konečnej splatnosti spotrebiteľského úveru 15.6.2022. Celková čiastka na zaplatenie 7.730,40 €, úroková sadzba úveru 18,69 % ročne. RPMN 19,62%, priemerná RPMN 14,84%. Odplata podľa Obč. zákonníka 18,69%. Doba trvania zmluvy na dobu určitú do 15.6.2020, úroková sadzba pre prípade omeškania spotrebiteľa 5% ročne. V prípade omeškania dlžníka so splácaním pravidelnej splátky je povinný zaplatiť veriteľovi zmluvnú pokutu vo výške 12% ročne z dlžnej sumy od prvého dňa omeškania. Súčasťou zmluvy podľa čl. XIV. je splátkový kalendár, v ktorom je uvedená presná splatnosť každej splátky a u každej splátky je uvedená časť, ktorá sa započítava na istinu a časť, ktorá sa započítava na úrok. V ten istý deň, t.j. 19.5.2017 bola uzavretá medzi žalobcom a žalovaným aj Dohoda o zrážkach zo mzdy, v ktorej bola špecifikovaná pohľadávka veriteľa voči dlžníkovi vo výške 7.730,40 € predstavujúcej istinu úveru spolu s príslušenstvom, otvoreným úrokom za úver, ostatným príslušenstvom vyplývajúcim zo Zmluvy alebo súvisiacim so Zmluvou, napr. úrok z omeškania a právami spojenými s uvedenými nárokmi, napr. zmluvná pokuta. Listom zo dňa 31.7.2017 vo veci „Žiadosť o vykonávanie zrážok zo mzdy a iných príjmov“ žalovaný požiadal zamestnávateľa žalobcu - Ministerstvo obrany SR o začatie vykonávania zrážok zo mzdy na vymoženie poskytnutého spotrebiteľského úveru vo výške 5.000,- € s prísl. V mesiaci august 2017 požiadal vykonať zrážku zo mzdy vo výške 257,68 € a počnúc mesiacom september 2017 vykonávať pravidelné zrážky vo výške 128,84 € až do úplného splatenia pohľadávky.

12. Na zistený skutkový stav veci súd aplikoval nasledovné právne normy, resp. hodnotil citované ustanovenia zmlúv medzi žalobcom a žalovaným:

13. Podľa Čl. IX ods. 1 Zmluvy o spotrebiteľskom úvere č. XXXXXXXXXX, Ak sa Dlžník dostane do omeškania so splácaním Pravidelných splátok alebo ich časti podľa tejto Zmluvy, Veriteľ má právo požadovať okrem omeškaných pravidelných splátok zaplatenie zmluvnej pokuty vo výške 12% p.a. z dlžnej sumy od prvého dňa omeškania.

14. Podľa Čl. II. ods. 1 Dohody o zrážkach zo mzdy, Veriteľ má voči Dlžníkovi pohľadávku na základe Zmluvy o spotrebiteľskom úvere č. XXXXXXXXXX (ďalej len „Zmluva“) vo výške 7.730,40 € predstavujúcej istinu úveru spolu s príslušenstvom tvoreným úrokom za úver, ostatným príslušenstvom vyplývajúcim zo Zmluvy alebo súvisiacim so Zmluvou, napríklad úrok z omeškania, a právami spojenými s uvedenými nárokmi, napríklad zmluvná pokuta (ďalej aj „Pohľadávka“).

15. Podľa Čl. II ods. 3 Dohody, Na základe tejto dohody o zrážkach zo mzdy zamestnávateľ Dlžníka (respektíve platiteľ iného príjmu) vykonáva po jej predložení mesačné zrážky zo mzdy Dlžníka v dohodnutej výške 128,84 €, vždy v riadnom výplatnom termíne Dlžníka a odvádza ich v prospech Veriteľa na jeho bankový účet vedený v banke...

16. Podľa Čl. III ods. 4 Dohody, Medzi Veriteľom a Dlžníkom je dohodnuté, že zrážky zo mzdy Dlžníka budú vykonávané zamestnávateľom Dlžníka (respektíve platiteľom iného príjmu) až do doby, kým nedôjde k uhradeniu Pohľadávky Veriteľa v celom rozsahu. Po jej uhradení Veriteľ bezodkladne oznámi túto skutočnosť zamestnávateľovi Dlžníka.

17. Podľa §52 ods. 1 Obč. zákonníka (OZ), Spotrebiteľskou zmluvou je každá zmluva bez ohľadu na právnu formu, ktorú uzatvára dodávateľ so spotrebiteľom.

18. Podľa §52a ods. 1 OZ, Ak sú uzavreté viaceré spotrebiteľské zmluvy pri tom istom rokovaní alebo sú zahrnuté do jednej listiny, posudzuje sa každá z týchto zmlúv samostatne.

19. Podľa §52a ods. 2 OZ, Ak však z povahy zmlúv alebo stranám známeho účelu zmlúv uvedených v odseku 1 pri ich uzavretí zrejme vyplýva, že tieto zmluvy sú od seba vzájomne závislé, vznik každej z týchto zmlúv je podmienkou vzniku ostatných zmlúv. Zánik jednej z týchto zmlúv iným spôsobom než splnením alebo spôsobom nahrádzajúcim splnenie spôsobuje zánik ostatných závislých zmlúv, a to s obdobnými právnymi účinkami.

20. Podľa §53 ods. 1 OZ, Spotrebiteľské zmluvy nesmú obsahovať ustanovenia, ktoré spôsobujú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa (ďalej len „neprijateľná podmienka“). To neplatí, ak ide o zmluvné podmienky, ktoré sa týkajú hlavného predmetu plnenia a primeranosti ceny, ak tieto zmluvné podmienky sú vyjadrené určito, jasne a zrozumiteľne alebo ak boli neprijateľné podmienky individuálne dojednané.

21. Podľa §53 ods. 2 OZ, Za individuálne dojednané zmluvné ustanovenia sa nepovažujú také, s ktorými mal spotrebiteľ možnosť oboznámiť sa pred podpisom zmluvy, ak nemohol ovplyvniť ich obsah.

22. Podľa §53 ods. 3 OZ, Ak dodávateľ nepreukáže opak, zmluvné ustanovenia dohodnuté medzi dodávateľom a spotrebiteľom sa nepovažujú za individuálne dojednané.

23. Podľa §53 ods. 5 OZ, Neprijateľné podmienky upravené v spotrebiteľských zmluvách sú neplatné.

24. Podľa §53 ods. 6 OZ, Ak predmetom spotrebiteľskej zmluvy je poskytnutie peňažných prostriedkov, nesmie odplata prevyšovať najvyššiu prípustnú odplatu, ktorú možno od spotrebiteľa pri poskytnutí peňažných prostriedkov požadovať. Odplatu, podrobnosti o stanovení odplaty, kritériách jej stanovenia a najvyššiu prípustnú výšku odplaty ustanovuje vykonávací predpis.

25. Podľa §37 ods. 1 OZ, Právny úkon sa musí urobiť slobodne a vážne, určite a zrozumiteľne; inak je neplatný.

26. Podľa §39 OZ, Neplatný je právny úkon, ktorý svojím obsahom alebo účelom odporuje zákonu alebo ho obchádza alebo sa prieči dobrým mravom.

27. Podľa §497 Zák.č. 513/1991 Zb., Obch. zákonníka (ďalej len „ObchZ“), Zmluvou o úvere sa zaväzuje veriteľ, že na požiadanie dlžníka poskytne v jeho prospech peňažné prostriedky do určitej sumy, a dlžník sa zaväzuje poskytnuté peňažné prostriedky vrátiť a zaplatiť úroky.

28. Podľa §1 ods. 2 Zák.č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch (ďalej len „ZSÚ“), Spotrebiteľským úverom na účely tohto zákona je dočasné poskytnutie peňažných prostriedkov na základe zmluvy o spotrebiteľskom úvere vo forme pôžičky, úveru, odloženej platby alebo obdobnej finančnej pomoci poskytnutej veriteľom spotrebiteľovi. Spotrebiteľský úver podľa tohto zákona možno poskytnúť len bezhotovostným prevodom finančných prostriedkov na platobný účet spotrebiteľa alebo na účet stavebného sporiteľa, poštovým poukazom, ktorého adresátom je spotrebiteľ alebo platobným

prostriedkom vydaným na meno spotrebiteľa;1) tým nie je dotknuté bezhotovostné poskytnutie viazaného spotrebiteľského úveru podľa § 15 alebo poskytnutie spotrebiteľského úveru bezhotovostne na splatenie iného úveru alebo úverov úhradou veriteľovi oprávnenému poskytovať úver podľa tohto zákona alebo osobitného predpisu.18b) Spotrebiteľským úverom sú aj mladomanželský úver podľa osobitného predpisu,1a) niektoré stavebné úvery a iné úvery podľa osobitného predpisu1b) a nezabezpečené úvery poskytované spotrebiteľom na účely rekonštrukcie nehnuteľnosti určenej na bývanie, pričom ustanovenia osobitných predpisov1c) týkajúce sa poskytovania týchto úverov tým nie sú dotknuté; obmedzenie hornej hranice výšky úveru podľa odseku 3 písm. f) sa na tieto úvery nevzťahuje.

29. Podľa §7 ods. 1 ZSÚ, Veriteľ je pred uzavretím zmluvy o spotrebiteľskom úvere alebo pred zmenou tejto zmluvy spočívajúcej v navýšení spotrebiteľského úveru povinný posúdiť s odbornou starostlivosťou schopnosť spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver, pričom berie do úvahy najmä dobu, na ktorú sa poskytuje spotrebiteľský úver, výšku spotrebiteľského úveru, príjem spotrebiteľa a prípadne aj účel spotrebiteľského úveru.

30. Podľa §7 ods. 2 ZSÚ, Spotrebiteľ je povinný poskytnúť veriteľovi na jeho žiadosť úplné, presné a pravdivé údaje potrebné na posúdenie schopnosti spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver; tým nie je dotknuté právo veriteľa využívať informácie o spotrebiteľovi z príslušnej databázy za podmienok ustanovených osobitným zákonom.17)

29. Podľa §9 ods. 2 ZSÚ, Zmluva o spotrebiteľskom úvere okrem všeobecných náležitostí podľa Občianskeho zákonníka18) musí obsahovať tieto náležitosti:

- a) druh spotrebiteľského úveru,
- b) obchodné meno, sídlo a identifikačné číslo veriteľa, ak ide o právnickú osobu, alebo meno, priezvisko, miesto podnikania alebo adresu trvalého pobytu a identifikačné číslo veriteľa, ak ide o fyzickú osobu; ak je spotrebiteľský úver ponúkaný alebo zmluva o spotrebiteľskom úvere uzavieraná prostredníctvom finančného agenta, zmluva o spotrebiteľskom úvere obsahuje aj údaje o ňom v rozsahu údajov ako u veriteľa, podľa toho, či ide o finančného agenta právnickú osobu alebo fyzickú osobu,
- c) meno, priezvisko, rodné číslo a adresu trvalého pobytu spotrebiteľa; ak spotrebiteľ nemá pridelené rodné číslo, uvedie sa dátum narodenia,
- d) dobu trvania zmluvy o spotrebiteľskom úvere,
- e) celkovú výšku a konkrétnu menu spotrebiteľského úveru a podmienky upravujúce jeho čerpanie,
- f) opis tovaru alebo služby, na ktoré sa zmluva o spotrebiteľskom úvere vzťahuje, a cenu tovaru alebo služby, ak ide o spotrebiteľský úver vo forme odloženej platby za tovar alebo poskytnutú službu alebo ak ide o zmluvu o viazanom spotrebiteľskom úvere,
- g) úrokovú sadzbu spotrebiteľského úveru, podmienky, ktoré upravujú jej uplatňovanie, index alebo referenčnú úrokovú sadzbu, na ktorý je výška úrokovej sadzby spotrebiteľského úveru naviazaná, ako aj časové obdobia, v ktorých dochádza k zmene výšky úrokovej sadzby spotrebiteľského úveru, podmienky a spôsob vykonania tejto zmeny; ak sa za rôznych podmienok uplatňujú rôzne úrokové sadzby spotrebiteľského úveru, uvádzajú sa tieto informácie o všetkých uplatniteľných úrokových sadzbách spotrebiteľského úveru,
- h) ročnú percentuálnu mieru nákladov a celkovú čiastku, ktorú musí spotrebiteľ zaplatiť, vypočítané na základe údajov platných v čase uzatvorenia zmluvy o spotrebiteľskom úvere; uvedú sa všetky predpoklady použité na výpočet tejto ročnej percentuálnej miery nákladov,
- i) výšku, počet, frekvenciu splátok a prípadné poradie, v ktorom sa budú splátky priradovať k jednotlivým nesplateným zostatkom s rôznymi úrokovými sadzbami spotrebiteľského úveru na účely jeho splatenia,
- j) právo spotrebiteľa vyžiadať si výpis z účtu vo forme amortizačnej tabuľky podľa odseku 5, ak sa amortizuje istina na základe zmluvy o spotrebiteľskom úvere na dobu určitú, a to bezplatne a kedykoľvek počas celej doby trvania zmluvy o spotrebiteľskom úvere,
- k) súhrnný prehľad, ktorý obsahuje lehoty a podmienky splácania úrokov a súvisiacich pravidelných a nepravidelných poplatkov, ak sa poplatky a úroky majú platiť bez amortizácie istiny,
- l) prípadne poplatky za vedenie jedného alebo viacerých účtov, na ktorých sa zaznamenávajú platobné transakcie a čerpania, ak je otvorenie účtu povinné, spoločne s poplatkami za používanie platobných prostriedkov na platobné transakcie a čerpania a inými poplatkami vyplývajúcimi zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere a podmienkami, za akých sa tieto poplatky môžu zmeniť,
- m) úrokovú sadzbu, ktorá sa použije v prípade omeškania spotrebiteľa s platením splátok, a spôsob jej úpravy a prípadné poplatky pri neplnení zmluvy o spotrebiteľskom úvere,

- n) upozornenie týkajúce sa následkov nesplácania spotrebiteľského úveru,
- o) veriteľom vyžadované ručenie alebo poistenie,
- p) výšku poplatkov hradených spotrebiteľom za úkony notára, ak sú veriteľovi známe,
- q) informácie o právach podľa § 15 a podmienky ich uplatnenia,
- r) právo na splatenie spotrebiteľského úveru pred lehotou splatnosti, postup pri takom splatení spotrebiteľského úveru a spôsob určenia výšky poplatku za splatenie spotrebiteľského úveru pred lehotou splatnosti podľa § 16,
- s) spôsob zániku záväzku zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere,
- t) informáciu o možnosti mimosúdneho riešenia sporov zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere,
- u) právo na odstúpenie od zmluvy o spotrebiteľskom úvere, lehotu, počas ktorej možno toto právo uplatniť, a ďalšie podmienky jeho vykonania vrátane informácie o povinnosti spotrebiteľa zaplatiť čerpanú istinu a príslušný úrok podľa § 13 ods. 3, ako aj o výške úroku za deň alebo o spôsobe jej výpočtu,
- v) názov a adresu príslušného orgánu dohľadu podľa § 23.

31. Podľa 11 ods. 1 ZSÚ, Poskytnutý spotrebiteľský úver sa považuje za bezúročný a bez poplatkov, ak

- a) zmluva o spotrebiteľskom úvere nemá písomnú formu podľa § 9 ods. 1,
- b) zmluva o spotrebiteľskom úvere neobsahuje náležitosti podľa § 9 ods. 2 písm. d), e), g) až i), l) a p),
- c) zmluva o spotrebiteľskom úvere formou povoleného prečerpania, ktorý sa musí splatiť na požiadanie alebo do troch mesiacov, neobsahuje náležitosti podľa § 9 ods. 2 písm. d), e), g) a § 10 ods. 1 písm. b) a c) alebo
- d) v zmluve o spotrebiteľskom úvere je uvedená nesprávne ročná percentuálna miera nákladov v neprospech spotrebiteľa,
- e) veriteľ spotrebiteľský úver poskytne inak ako bezhotovostným prevodom finančných prostriedkov na platobný účet spotrebiteľa, poštovým poukazom, ktorého adresátom je spotrebiteľ alebo platobným prostriedkom vydaným na meno spotrebiteľa¹⁾ a nejde o bezhotovostné poskytnutie viazaného spotrebiteľského úveru podľa § 15 alebo poskytnutie spotrebiteľského úveru bezhotovostne na splatenie iného úveru alebo úverov úhradou veriteľovi oprávnenému poskytovať úver podľa tohto zákona alebo osobitného predpisu,18b)
- f) veriteľ v zmluve o spotrebiteľskom úvere neuvedie všetky plnenia, ktoré pre spotrebiteľa vyplývajú z poskytnutia spotrebiteľského úveru alebo s ním súvisia,
- g) ročná percentuálna miera nákladov spotrebiteľského úveru prekračuje najvyššiu prípustnú výšku odplaty stanovenej podľa osobitných predpisov.18aa)

32. Podľa §11 ods. 2 ZSÚ, Ak veriteľ nekonal s odbornou starostlivosťou podľa § 7 ods. 1, nie je oprávnený vyžadovať od spotrebiteľa jednorazové splatenie spotrebiteľského úveru. V prípade hrubého porušenia povinnosti podľa § 7 ods. 1 sa úver považuje za bezúročný a bez poplatkov. Za hrubé porušenie povinnosti podľa § 7 ods. 1 sa považuje posudzovanie schopnosti splácať úver veriteľom bez akýchkoľvek údajov o príjmoch, výdavkoch a rodinnom stave spotrebiteľa alebo bez prihladenia na údaje z príslušnej databázy alebo registra na účely posudzovania schopnosti spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver. Za hrubé porušenie povinnosti podľa § 7 ods. 1 sa považuje aj porušenie ustanovení § 7 ods. 19 až 42.

33. Po aplikovaní uvedených právnych noriem na zistený skutkový stav veci súd vec takto právne hodnotí:

34. Nepochybné zmluvy uzavreté medzi stranami sporu sú spotrebiteľskými zmluvami v zmysle ZSÚ, pričom tento výklad je v súlade aj s komunitárnou úpravou ochrany spotrebiteľa podľa Smernice Rady ES 93/13/EHS zo dňa 5.4.1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách. Sporné zmluvy je potrebné považovať za spotrebiteľské zmluvy a aplikovať na ne ustanovenia Obč. zákonníka o spotrebiteľských zmluvách (§52 a nasl. Obč. zákonníka a ustanovenia Zák.č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch.

35. Zároveň je možné konštatovať, že uzavretá Dohoda o zrážkach zo mzdy, ako samostatná formulárová dohoda uzavretá medzi žalobcom a žalovaným dňa 19.5.2017, je vzájomne závislou spotrebiteľskou zmluvou v zmysle § 52a ods. 2 OZ na uzavretej Zmluve o spotrebiteľskom úvere č. XXXXXXXXXX medzi žalobcom a žalovaným v ten istý deň.

36. Súd vyhovel žalobe v časti návrhu o neplatnosť Dohody o zrážkach zo mzdy a vyhlásil túto Dohodu za neplatnú.

37. Súd považuje za dôležité uviesť, že inštitút dohody o zrážkach zo mzdy je legitímnym zabezpečovacím prostriedkom, a ak neexistuje hoci len potencionálne riziko vymoženía nezákonného či inak nečestného plnenia, je tento inštitút prípustným prostriedkom, ktorý umožňuje s obídéním súdneho procesu siahnuť na majetok dlžníka. Ak však existuje čo i len hrozba vymoženía nečestného plnenia, je dôvod chrániť spotrebiteľa pred hroziacim rizikom. Hrozba vzniku ujmy postačuje z toho dôvodu, že o tom, či pohľadávka existuje a v akej výške nerozhoduje nestranná inštitúcia, ale spravidla podnikateľ a je značne problematické až nezistiteľné, kedy tento inštitút obchodník aktivuje.

38. Ak by mala byť dohoda o zrážkach zo mzdy právom akceptovateľná ako prejav zmluvnej autonómie, musela by byť výsledkom slobodnej vôle oboch zmluvných strán. Slobodná vôľa vyžaduje informácie o možnosti voľby medzi viacerými riešeniami a informácie o tom, čo tá ktorá voľba konkrétne znamená (uznesenie Najvyššieho súdu SR zo 16. januára 2013, sp. zn. 6 M Cdo 9/2012). Žalovaný si v tomto smere dôkazné bremeno nesplnil.

39. Je potrebné si uvedomiť, že žalobca sa pri realizácii neplatnej dohody o zrážkach zo mzdy dostáva do pozície subjektu strácajúceho právo disponovať so svojim vlastným majetkom reprezentovaným príjmom dosahovaným za výkon svojej pracovnej činnosti. Navyše, pri zrážkach zo mzdy nie je možné preveriť, či sú zo mzdy zrážané len tie finančné nároky, ktoré dodávateľovi aj prináležia a nie aj tie, na ktoré nemá právny nárok, a to s poukazom na potrebu riadneho vyhodnotenia spotrebiteľskej zmluvy. Inštitút dohody o zrážkach zo mzdy umožňuje veriteľovi dosiahnuť uspokojenie pohľadávky siahnutím na majetok dlžníka bez predchádzajúceho odobrenia súdom či iným nezávislým tribunálom. V podstate ide o exekúciu majetku s tým rozdielom, že ju nevykonáva súd ale spravidla podnikateľa. Prítom ide okrem iného aj o otázku, či dlh existuje a v akej výške. Výšku dlhu si veriteľ sám diktuje, vykonávajú sa zrážky zo mzdy dlžníka a dlžník nemá možnosť ich priamo zastaviť. Dlžník je tak vystavený jedine konaniu a rozhodovaniu veriteľa.

40. Inštitút dohody o zrážkach zo mzdy umožňuje obísť dôležitý prvok unijného práva, a to ex offo súdnu kontrolu zmluvných podmienok, či nespôsobujú hrubú nerovnováhu v právach a povinnostiach v neprospech spotrebiteľa (neprijateľné zmluvné podmienky). Spotrebiteľovi je nevyhnutné poskytnúť ochranu, najmä ak existuje nebezpečenstvo, že sa v procese zrážok zo mzdy, na základe dohody o zrážkach zo mzdy, zabezpečuje a umožňuje uhradiť plnenie z neprijateľných zmluvných podmienok bez súdnej kontroly, na ktorú skutočnosť musí brať súd ohľad (porov. rozsudok C-106/77 Simmenthal).

41. Ak by vnútroštátne právo umožnilo obísť takéto preskúmanie prostredníctvom uzavretia dohody o zrážkach zo mzdy, išlo by o pozbavenie smernice 93/13/EHS jej užitočného účinku.

42. Na zdôraznenie správnosti tohto záveru súd poukazuje na znenie písomných pripomienok Európskej komisie vo veci C-30/12, Valéria Marcinová/POHOTOVOSTĚ, s.r.o.: „Článok 6 smernice Rady 93/13/EHS z 05.04.1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách sa má vo svetle efektivity vykladať v tom zmysle, že bráni uplatňovaniu takej vnútroštátnej právnej úpravy, ktorá neumožňuje vnútroštátnemu súdu preskúmať aj bez návrhu nekalosť zmluvných podmienok v zmluve o spotrebiteľskom úvere zabezpečenej dohodou o zrážkach zo mzdy, alebo neumožňuje v tejto súvislosti vnútroštátneho súdu vydať predbežné opatrenie za účelom pozastavenia vykonávania zrážok z dlžníkovej mzdy. Článok 4 a 14 smernice Rady 87/102/EHS z 22. decembra 1986 o aproximácii zákonom, iných právnych predpisov a správnych opatrení členských štátov, ktoré sa týkajú efektivity v tom zmysle, že bránia uplatneniu takej vnútroštátnej právnej úpravy, ktorá neumožňuje vnútroštátnemu súdu preskúmať aj bez návrhu súlad zmluvy o spotrebiteľskom úvere zabezpečenej dohodou o zrážkach zo mzdy s ustanoveniami preberajúcimi do vnútroštátneho právneho poriadku článok 4 uvedenej smernice alebo neumožňuje v tejto súvislosti vnútroštátnemu súdu vydať predbežné opatrenie za účelom pozastavenia vykonávania zrážok z dlžníkovej mzdy.“

43. Zmluvná podmienka môže byť posúdená ako neprijateľná v zmysle § 53 ods. 1 OZ aj vtedy, ak vychádza z dispozitívnej normy a odkláňa sa v neprospech spotrebiteľa, keď umožňuje vymocť plnenia, na ktoré veriteľ nemá nárok, ako je tomu aj v predmetnom prípade (V tejto súvislosti treba uviesť, že na účely určenia, či je zmluvná podmienka vylúčená z pôsobnosti smernice 93/13, je úlohou

vnútroštátneho súdu, aby overil, či táto podmienka odráža ustanovenia vnútroštátneho práva, ktoré platia medzi zmluvnými stranami bez ohľadu na ich voľbu alebo ustanovenia, ktoré sa uplatnia automaticky, to znamená v prípade, ak neexistujú odlišné ustanovenia, ktoré si zmluvné strany v tomto ohľade dohodli (pozri v tomto zmysle rozsudok RWE Vertrieb, EU:C:2013:180, bod 26). So zreteľom na predchádzajúce úvahy treba na štvrtú otázku odpovedať tak, že článok 1 ods. 2 smernice 93/13 sa má vykladať v tom zmysle, že zmluvná podmienka obsiahnutá v zmluve, ktorú uzavrel predajca alebo dodávateľ so spotrebiteľom, je vylúčená z pôsobnosti tejto smernice len vtedy, ak uvedená zmluvná podmienka odráža obsah záväzného zákonného alebo regulačného ustanovenia, čo overiť prináleží vnútroštátnemu súdu; bod 79., 80. rozsudku SD C-34/13 Monika Kušionová proti SMART Capital a.s.).

44. Ak teda dlhodobá v zrážkach zo mzdy je hoci len potenciálne možné vymôcť nečestné plnenie, tak takáto dohoda je neprijateľnou zmluvnou podmienkou i napriek tomu, že bola uzavretá ako samostatná. Ako bolo konštatované ale vyššie, bola uzavretá síce ako samostatná ale rovnako ako úverová zmluva bola uzavretá ako zmluva formulárová a jej podpisom žalovaný podmienil uzavretie samotnej hlavnej úverovej zmluvy a poskytnutie úveru žalobcovi. I v tomto kontexte je možné hodnotiť túto zmluvu ako neplatnú.

45. Tu súd poukazuje na bohatú rozhodovaciu prax súdov (porovnaj napr. rozsudok Krajského súdu v Prešove, sp.zn. 6Co/44/2017 zo dňa 27.4.2017, uznesenie Krajského súdu v Prešove, sp.zn. 20Co/41/2017 zo dňa 12.4.2017, uznesenie Krajského súdu v Prešove, sp.zn. 20Co/38/2017 zo dňa 12.4.2017, a mnoho iných). Od uvedenej ustálenej rozhodovacej praxe súdov súd nevidí dôvod sa odkloniť.

46. Pokiaľ však ide o časť žaloby, kde žalobca navrhoval vyhlásiť aj samotnú zmluvu o úvere č. XXXXXXXXXX zo dňa 19.5.2017 za neplatnú, v tejto časti súd žalobu zamietol.

47. Zmluva síce obsahuje isté neprijateľné podmienky, obsiahnuté napr. v Čl. IX. Zmluvy (dojednanie o zmluvnej pokute), neobsahuje však tak široký rozsah neprijateľných podmienok, ktoré by mali spôsobiť absolútnu neplatnosť celej Zmluvy.

48. Dôsledkom porušenia povinnosti dodávateľa a navrhovateľa spotrebiteľskej úverovej zmluvy na jej kogentné obsahové náležitosti uvedené v §9 ZSÚ je bezúročnosť a bezpoplatkovosť poskytnutého úveru v zmysle §11 ods. 1 ZSÚ.

49. Súd v smere naznačenom potvrdzujúcim uznesením Krajského súdu v Prešove, sp.zn. 17Co/98/2019, ktorým potvrdil uznesenie súdu o nariadení neodkladného opatrenia, ale skúmal aj otázku splnenia povinnosti dodávateľa finančnej služby - žalovaného - bonitu dlžníka - spotrebiteľa podľa §7 ZSÚ. Ako vyplýva z vykonaného dokazovania a svojou výpoveďou to potvrdil aj žalobca, je možné konštatovať, že v predzmluvnej fáze žalovaný túto svoju povinnosť splnil. Jednak mu boli zo strany žalobcu predložené výplatné pásky pri žiadosti o úver, skúmal jeho bonitu v dostupných bankových registroch, v exekučnom registri.

50. Aj keby eventuálne v dostatočnej miere nespĺnil svoje povinnosti skúmania bonity dlžníka podľa §7 ZSÚ, podľa §11 ods. 2 je sankciou za nespĺnenie týchto povinností nemožnosť tzv. defaultu, čiže nemožnosť veriteľa vyžadovať od spotrebiteľa jednorazové splatenie spotrebiteľského úveru. V prípade hrubého porušenia tejto povinnosti zo strany dodávateľa je sankciou bezúročnosť a bezpoplatkovosť úveru. Sankciou však nie je absolútna neplatnosť zmluvy.

51. Podľa §337 ods. 3 CSP, Súd aj bez návrhu uznesenie o neodkladnom opatrení zruší rozhodnutím, ktorým žalobe vo veci samej vyhovel. Ustanovenie § 335 platí primerane.

52. Súd v súlade s citovaným §337 ods. 3 CSP vo výroku III. rozsudku zrušil uznesenie Okresného súdu Vranov nad Topľou, sp.zn. 10Csp/47/2019-19 zo dňa 10.4.2019, ktorým bolo nariadené neodkladné opatrenie.

53. Podľa §255 ods. 1 CSP, Súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci.

54. Podľa §255 ods. 2 CSP, Ak mala strana vo veci úspech len čiastočný, súd náhradu trov konania pomerne rozdelí, prípadne vysloví, že žiadna zo strán nemá na náhradu trov konania právo.

55. Nakoľko je možné hovoriť o v zásade rovnakej miere úspechu a neúspechu sporových strán, nakoľko súd v jednom navrhovanom petite žaloby žalobe vyhovel a druhý navrhovaný zamietol, súd nepriznal trovy konania žiadnej zo strán sporu. To sa týka aj trov súvisiacich s návrhom na nariadenie neodkladného opatrenia, kde síce možno konštatovať, že žalobca bol v tejto časti konania plne úspešný, ale v súvislosti s konaním mu žiadne trovy nevznikli.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu možno podať odvolanie v lehote 15 dní odo dňa jeho doručenia na Okresný súd Vranov nad Topľou, písomne, v potrebnom počte vyhotovení.

V odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda a dôvody odvolania môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na odvolanie.

Odvolanie možno odôvodniť len tým, že

- a) neboli splnené procesné podmienky,
- b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
- h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu uvedenú v odseku 1, ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej.

Odvolacie dôvody a dôkazy na ich preukázanie možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Prostriedky procesného útoku alebo prostriedky procesnej obrany, ktoré neboli uplatnené v konaní pred súdom prvej inštancie, možno v odvolaní použiť len vtedy, ak

- a) sa týkajú procesných podmienok,
- b) sa týkajú vylúčenia sudcu alebo nesprávneho obsadenia súdu,
- c) má byť nimi preukázané, že v konaní došlo k vadám, ktoré mohli mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci alebo
- d) ich odvolateľ bez svojej viny nemohol uplatniť v konaní pred súdom prvej inštancie.